

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

**УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИНГ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ
ДАРСЛАРИДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЎРНИ**

10.53885/edinres.2022.94.95.018

Қаххоров Сиддиқ Қаххорович БухДУ профессори

E-mail: Qahhorov52@inbox.ru

Хайитов Умиджон Ҳамидович БухДУ докторанти

E-mail: umidjon_27.01.85@mail.ru

Сайфуллаев Азизбек Амрулло ўғли

БухДУ докторанти

Аннотация

Ўқувчиларнинг жисмоний ва ақлий ривожланишида жисмоний тарбия муҳим ўрин тутди. Шу боис умумтаълим мактабларида жисмоний тарбия фанини ўқитишга алоҳида эътибор қаратиш, машғулотларни замонавий инновацион технологиялар асосида олиб бориш, дарсларда инновацион технологиялардан фойдаланиш зарур. Ушбу мақолада бу борадаги фикрлар муҳокама қилинади.

Резюме

Физическое воспитание играет важную роль в физическом и умственном развитии учащихся. Поэтому необходимо уделять особое внимание преподаванию физической культуры в общеобразовательных школах, проводить занятия на основе современных инновационных технологий, использовать на занятиях инновационные технологии. В данной статье обсуждаются идеи на этот счет.

Summary

Physical education plays an important role in the physical and mental development of students. Therefore, it is necessary to pay special attention to the teaching of physical education in secondary schools, to conduct classes on the basis of modern innovative technologies, to use innovative technologies in the classroom. This article discusses the ideas in this regard.

Кириш

Мамлакатимизда глобаллашув жараёнининг жадал суръатлар билан ҳаётимизга кириб келаётган бир даврда бугунги ўқувчиларга алоҳида эътибор қаратилиб, уларни жисмонан соғлом, ақлий ривожланган, мустақил фикрлайдиган, иқтидори ва интеллекти юқори, ҳаётий нуқтаи назарига эга, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ижтимоий фаоллигини ошириш, ижодий ва интеллектуал салоҳиятини қўллаб-қувватлаш ишлари олиб борилмоқда. “Ўқитиш усулларини такомиллаштириш, таълим-тарбия жараёнига индивидуаллаштириш тамойилларини босқичма-босқич татбиқ этиш: кичик ёшдан ўқувчиларда ўқишга қизиқиш, соғлом, кучли ва таъсирчан мотивацияни шакллантириш ҳамда касб танлаш, касбий ўсишини мустақил режалаштириш, замонавий касбларни эгаллаш қобилиятини ривожлантириш”¹ вазифаси белгилаб олинган.

Бу вазифаларни бажаришда мураббий-педагоглардан катта масъулият талаб этилади. Ўқувчиларнинг соғлом ўсиши, тўғри шаклланиши ва мукамал ривожланиши учун ўқитиш методларини тўғри ташкил этиш, таълимга инновацион технологик воситаларни жорий этиш зарур.

Таълим назария ва амалиёт жараёнининг узлуксизлигини таъминлаш натижасидир. Шунинг учун ўқув жараёнида бериладиган назарий билимлар билан бир вақтда амалий машғулотларни ўтказиш жараёнини қамраб олиш, қўрсатиш ва амалиётга тадбиқ этиш зарур. Бу эса тарбиянинг шакл ва усулларини такомиллаштириш, жисмоний тарбия дарсларини самарали ташкил этишда инновацион технологиялардан фойдаланишни тақозо этади.

Таҳлил

Республикаимизда умумий ўрта таълим мактабларининг жисмоний тарбия дарсларини ташкил этишнинг шароитларини ҳисобга олган ҳолда:

Республикаимиз умумий ўрта таълим мактабларининг ўқувчилар сони ўрта ҳисобда 700-1000 нафарни ташкил этади. Бу 25-30 та синф сонига тенг дегани. Ҳар бир синфга ҳафталик юклама соатлар 2 соатни ташкил этиши ва синфларнинг 2 гуруҳга бўлиб ўтилишини ҳисобга олинса бу

¹ Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш Концепцияси// Ўзбекистон Республикаси Президентининг 29.04.2019 йилдаги ПФ-5712-сон Фармони.

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

100-120 та амалиёт гуруҳларини ташкил этади. Бу гуруҳларни дарс жадвалига тўғри тақсимланган тақдирда ҳар бир соатда 3 тадан амалиёт гуруҳига бир вақтда дарс қўйиш дегани(амалиёт гуруҳлар (100-120) сонини ҳафталик ўқув соатига (36) нисбати)(одатда гуруҳлар сони жуфт ҳолда қўйилади бу ҳолда 4 соат дегани). Демак, jismoniy тарбия дарсларини амалий машғулотини олиб бориш учун кам деганда 3 ёки 4 та амалий машғулот майдончаси керак бўлади. Амалда аксарият мактабларда 1 та катта спорт майдончаси ва 1 та спорт зали мавжуд. Бу дегани амалий машғулотни тўғри ташкил этилиши учун етарли шароит мавжуд эмаслигини кўрсатади(об-ҳаво инобатга олинса бу ҳолат янада ёмонлашади).

Муҳокама

Умумий ўрта таълим мактаблари jismoniy тарбия дарсларида инновацион технология воситаларидан фойдаланиш таълим сифати ва самарадорлигини ошириш билан бирга ўқувчиларни соғлом турмуш тарзини ташкил этиш, уларнинг мотивациясини ошириш, уларнинг jismoniy соғлом шаклланишига таъминлайди.

Инновацион технология – бу мақсадга эришиш учун янги ёндашувга асосланган янги метод ва воситалар мажмуидир.

Таълимдаги инновацион технология воситалар - бу ўқув жараёнида мақсадга эришишга ёрдам берадиган шакл, интерфаол ўқитиш усули, технология ва воситалар йиғиндисидир.

Jismoniy тарбия дарсларида қўлланиладиган инновацион технология воситаларини қуйидаги турларга бўлиш мумкин:

Назарий ўқитиш воситаларига: компьютер ва смарт телефонлар, аудио ва видео плеерлар, электрон дарслик ва электрон ўқув қўлланмалар ва бошқалар.

Амалий ўқув жиҳозларига: замонавий спорт жиҳозлари, симуляторлар, “blazepod”, “Neuroscience”, Blockchain ва NFT, виртуал борлиқ технологиялари, спорт кийимлари ва жиҳозлари, турли компьютер ва мобил спорт ўйинлари.

Мустақил машғулотлар учун жиҳозлар: турли электрон спорт симуляторлари, электрон югуриш йўлаклар, электрон велосипедлар, компьютер ва мобил спорт ўйинлари ва бошқалар.

Синев ускуналари қуйидагиларни ўз ичига олади: Snicko ёки Edge детектори, электрон вақт ўлчаш мосламалари ва спорт билан боғлиқ компьютер ва мобил иловалар ва бошқалар.

Хулоса

Умумий ўрта таълим jismoniy тарбия дарсларида инновацион технология воситаларидан фойдаланиш таълим сифатига кучли таъсир кўрсатиб, уни модернизация қилиш инновацион ўқитиш имкониятларини кенгайтиради. Таълимнинг узлуксизлиги ва узвийлигини таъминлашда муҳим рол ўйнайди. Умумий ўрта таълим мактабларида jismoniy тарбия дарслари ва спорт машғулотларида юқоридаги инновацион технологиялардан фойдаланилса, қуйидаги натижаларга эришилади:

- jismoniy тарбия дарсларининг сифати ошади;
- ўқувчиларнинг jismoniy тайёргарлиги ва jismoniy ривожланишининг сезиларли ўсади;
- ўқувчиларни соғлом турмуш тарзига йўналтиради;
- ўқувчиларнинг оммавий спортга қизиқишини ошади;
- ўқувчиларда jismoniy тарбия ва спорт усулларини оилада ва яқка тартибда ўрганиш кўникма ва малакаларини шакллантиради, jismoniy компетенцияси ривожланади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Абдуллаев А., Хонкелдиев Ш.Х. Jismoniy тарбия назарияси ва усулияти. 2000 й. Тошкент.

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

2. Холчураев Ботир Холиқович (2020). Жисмоний тарбия дарсларини ташкил этишда таълим услубларининг аҳамияти. *Science and Education*, 1 (3), 752-756.
3. Васильева Виктория Руслановна, & Коробейникова Елена Ивановна (2021). Применение инновационных технологий на уроках физической культуры. *Наука-2020*, (6 (51)), 131-136.
4. Hayitov U.H. Methods of using innovative technologies in primary school lessons//Electronic journal of actual problems of modern science, education and training. №3. – 2022. – P. 17-24.
5. Karomatovich I. A. PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF YOUNG TEAM ATHLETES //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 02. – С. 1011-1016.
6. Ibragimov A. K. DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM //E-Conference Globe. – 2021. – С. 333-338.
7. Karomatovich I. A. METHODS OF TEACHING CHILDREN FOR MOVEMENT ACTIVITIES IN THE PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 242-249.
8. Ibragimov A. K. Catalog of training tasks for training special endurance of young girl handball players. *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal*. Year: 2020, Volume: 10, Issue: 11. P: 486-492. DOI: 10.5958/2249-7137.2020. 01410. X.
9. Narzullayev, Farrux. "Qizlar sporti yo'nalishi bo'yicha tahsil olayotgan qizlarning yengil atletika darslarida kuch siaftlarini rivojlantirishning pedagogik asoslari." *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)* 1.1 (2020).
10. Ashrapovich, N. F. (2021). Determination of physical development of primary school students through national movement games. *Middle European Scientific Bulletin*, 11.
11. Ashrapovich, N. F. (2022). FORMS OF CONTROL OVER THE PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL ACTIVITY OF THE TRAINER AND ITS PEDAGOGICAL SIGNIFICANCE. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(1), 372-379.
12. Narzullayev, Farrux Ashrapovich, and Dinara Olimovna Begimkulova. "Sport psixodiagnostikasi fanini o'qitishda ta'lim texnologiyalardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari." *Science and Education* 3.4 (2022): 1724-1730.
13. Nematovich K. S. Abduyeva Sitorabonu Savridin kizi, Fatullayeva Muazzam Azimovna, Kurbanov Shukhrat Kuldoshevich. Using of innovation terms in physical education and sport lessons and their social and educational features //Journal of Critical Reviews. doi. – Т. 10. – С. 470-471.
14. Abdueva S. S. Q. Determining the speed and strength of 14-15 year old handball players in jumping //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2020. – Т. 10. – №. 11. – С. 1212-1220.
15. Abdueva S. S., Khurbonov S., Sabirova N. Evolution of physical performance and techniques of handball girls aged 11-12 //International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology (IJARSET). – 2019.
16. Abdueva S. S. Activities that increase children's interest in the sport of handball //Innovatsionnoerazvitienauki I obrozovaniemejdunarodnayanauchno-prakticheskayakonferensiya. – 2020.
17. Rasulovna S. N. THE PLACE OF PHYSICAL TRAINING AND SPORTS IN THE LIFE OF SCHOOL STUDENTS //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2021. – Т. 2. – №. 04. – С. 306-312.
18. Rasulovna S. N. TOOLS FOR DEVELOPING SPECIAL PHYSICAL TRAINING AND PHYSICAL QUALITIES IN SPORTS GAMES //E-Conference Globe. – 2021. – С. 299-305.
19. Sabirova Nasiba Rasulovna. Basics and Advantages of Individual Training to Increase Technical and Tactical Training of Basketball Players. *AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITARIAN RESEARCH*. ISSN: 2690-9626 Vol.3, No 1, 2022
20. Akmalovich, D. B., Khalilovich, T. M., Rasulovna, S. N., & Savrievich, F. F. (2020). Psychological impact of football games to the formation of individuality of the student. *Journal of Critical Reviews*, 7(6), 466-469.
21. Сабирова Н. Р. Значение физической культуры в современном обществе //Проблемы педагогики. – 2020. – №. 6 (51).

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqiyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

22. Усмонов, Ш. Х., Самадов, С. С., & Фармонов, А. Ч. (2021). Физкультурно-спортивные интересы и мотивационные установки студентов. *Вопросы науки и образования*, (4), 129.

23. Xujamurodovich, U. S. (2022). CORRECTIONS IN JUMPING IN THE DEFENSIVE BLOCK AGAINST AN OPPONENT IN VOLLEYBALL. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(1), 442-450.

24. Azimovna F. M. The quality assessment technology and development techniques in volleyball players //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2021. – Т. 2. – №. 04. – С. 242-248.